This work is licenced under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
Ovaj rad dostupan je za upotrebu pod licencom Creative Commons Imenovanje 4.0. međunarodna

PRIKAZ ZBORNIKA
Primljeno: 21. 7. 2026.
Prihvaćeno: 8. 8. 2026.

Zbornik radova s 38. međunarodnoga znanstvenoga skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku: Jezik u doba globalizacije

Zbornik *Jezik u doba globalizacije* objavljen 2025. godine u nakladi Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku, uredili su Leonard Pon i Ivana Šarić Šokčević. Publikacija sadrži petnaest radova izloženih na 38. međunarodnome znanstvenom skupu HDPL-a, održanome od 13. do 15. lipnja 2024. godine na Filozofskome fakultetu u Osijeku. Tematski okvir zbornika određen je krovnom temom skupa te obuhvaća istraživanja usmjerena na ulogu jezika i lingvističke struke u kontekstu globalizacije, informatizacije, digitalizacije i razvoja umjetne inteligencije. Radovi su pisani na hrvatskome i engleskome jeziku te su prošli postupak dvostruke slijepe recenzije, čime se potvrđuje njihova znanstvena relevantnost, metodološka utemeljenost i akademska kvaliteta.

Zbornik je tematski strukturiran u pet cjelina koje obuhvaćaju istraživanja iz područja analize diskursa, ovladavanja stranim jezikom i proučavanja hrvatskoga kao materinskoga jezika, leksikologije, jezika struke i translatologije, čime se jasno odražava interdisciplinarnost i tematska raznolikost suvremene primijenjene lingvistike. Posebna vrijednost publikacije očituje se u povezivanju teorijskih i empirijskih pristupa, kao i u aktualnosti obrađenih tema koje odgovaraju na izazove suvremenoga komunikacijskog i obrazovnog okružja. Radovi tematiziraju pitanja političkoga i medijskoga diskursa, digitalne komunikacije, jezične anksioznosti, razvoja govornih i komunikacijskih kompetencija, jezika struke, jezičnih tehnologija i audiovizualnoga prevođenja, pri čemu autori pristupaju istraživanjima iz različitih metodoloških i teorijskih perspektiva.

Prvi dio zbornika donosi dva rada posvećena proučavanju političkoga diskursa. Anita Runjić-Stoilova u radu *Tko je jači, taj i tlači? Figurativnost kao 'patos' u hrvatskoj predizbornoj kampanji* kvantitativnom i kvalitativnom analizom ispituje trope u korpusu od 28 izjava glavnih političkih aktera tijekom predizborne parlamentarne kampanje 2024. godine pri čemu

se posebna pozornost posvećuje metaforama i etiketama kao sredstvima uvjeravanja i oblikovanja političke percepcije. Rezultati pokazuju dominantnost metafore kao najučestalijega tropa te otkrivaju zanimljive razlike u figurativnosti između pojedinih stranaka i političara. Rad donosi vrijedan doprinos proučavanju političkoga diskursa te potvrđuje važnost figurativnosti u oblikovanju javnoga mnijenja. Iva Polić i Branka Šegvić u radu *Jesu li objave političara na Facebooku vijest?* bave se odnosom društvenih mreža i novinarskoga diskursa, analizirajući objave političara na Facebooku i njihovu ulogu u suvremenome medijskom prostoru. U radu se propituje mogu li se takve objave smatrati relevantnim izvorima vijesti te kako utječu na oblikovanje političke komunikacije i informiranje javnosti analizirajući strukturu objava političara na društvenoj mreži Facebook i uspoređujući je sa strukturom *online* vijesti. Analiza pokazuje da društvene mreže sve više preuzimaju funkciju tradicionalnih medija, pri čemu političari izravno komuniciraju s građanima bez posredovanja novinara. Zaključuju da većina analiziranih objava strukturno odgovara *online* vijestima, no naglašavaju da politička komunikacija nikada ne može biti potpuno objektivna i nepristrana.

Drugi i najopsežniji dio zbornika okuplja radove koji se bave raznim aspektima ovladavanja stranim jezikom te poučavanjem i proučavanjem hrvatskoga kao materinskoga jezika. Nera Kovač, Ana Werkmann Horvat i Tanja Gradečak u radu *Vocabulary learning strategies in older adults: a psycholinguistic study* predstavljaju eksperiment koji istražuje dva različita načina eksplicitnoga poučavanja vokabulara u engleskome jeziku kod odraslih osoba u dobi od 57 godina i više. Rezultati pokazuju da oba primijenjena pristupa mogu biti učinkovita u usvajanju vokabulara kod starijih učenika te potvrđuju kako stariji učenici mogu uspješno usvajati strani jezik uz primjenu odgovarajućih strategija i prilagođenih nastavnih pristupa. Posebna vrijednost rada ogleda se u psiholingvističkoj perspektivi i usmjerenosti na skupinu učenika koja je relativno rijetko zastupljena u istraživanjima ovoga tipa. Maja Novak Lađarević u radu *Odnos između straha od komunikacije na stranome jeziku i općega straha od komunikacije u online učenju engleskoga jezika struke* proučava strah od komunikacije kao afektivnu varijablu u procesu ovladavanja stranim jezikom u *online* okružju, ispitujući demografske i kontekstualne čimbenike koji ga uvjetuju. Istraživanje pokazuje da *online* okružje može dodatno utjecati na razinu anksioznosti kod studenata tijekom komunikacije na stranome jeziku. Poseban naglasak stavlja se na povezanost emocionalnih čimbenika i uspješnosti komunikacije u virtualnome nastavnom prostoru. Rezultati rada upućuju na potrebu razvoja

nastavnih strategija koje bi pridonijele smanjenju komunikacijskoga straha u *online* učenju. Katarina Aladrović Slovaček, Lucija Brozičević i Mateja Kajfeš u radu *Izazovi i prepreke u poticanju jezične djelatnosti govorenja u nastavi materinskoga (hrvatskoga) jezika* ispituju utječu li inovativne metode aktiviranja jezične djelatnosti govorenja, poput dramskih tehnika i jezičnih igara, na promjenu u samoprocjeni govornih vještina učenika trećega razreda osnovne škole. Posebna se pozornost posvećuje nastavnim metodama i aktivnostima kojima se može poticati spontano govorenje i aktivno sudjelovanje učenika. Rezultati istraživanja pokazuju da je potrebno sustavnije razvijati govorne vještine u okviru nastave materinskoga jezika. Marijana Togonal i Zrinka Planinčić u radu *Učenje i poučavanje hrvatskoga standardnog jezika na visokoškolskim ustanovama u Gradu Zagrebu* istražuju zastupljenost i načine poučavanja hrvatskoga standardnog jezika na visokoškolskim ustanovama u Zagrebu. Analiza obuhvaća nastavne programe i kolegije povezane s hrvatskim standardnim jezikom na ukupno 188 smjerova javnih i privatnih visokoškolskih institucija u Zagrebu. Rezultati pokazuju razlike u pristupima te ukazuju na potrebu za redefiniranjem studijskih programa, većom standardizacijom i sustavnijim pristupom jezičnome obrazovanju na visokoškolskoj razini. Posebna vrijednost rada očituje se u aktualiziranju pitanja statusa i poučavanja standardnoga jezika u suvremenome akademskom kontekstu. Lidija Cvikić i Perica Vujić u radu *Načini iskazivanja uzročnosti u udžbeničkom diskursu povijesti* istražuju do sada slabo istraženo područje – izražavanje uzročnosti u udžbenicima povijesti za osnovnu i srednju školu. Posebna se pozornost posvećuje sintaktičkim i semantičkim sredstvima izražavanja uzročno-posljedičnih odnosa. Analiza pokazuje kako udžbenički diskurs oblikuje razumijevanje povijesnih procesa i događaja kod učenika. Kvalitativnom analizom autori su utvrdili različite načine iskazivanja uzročnosti i ukazuju na potrebu za daljnjim istraživanjima ovoga područja. Rad ukazuje na važnost kritičkoga pristupa obrazovnim tekstovima i ulozi jezika u konstruiranju znanja, a istraživanje predstavlja vrijedan doprinos području analize diskursa i metodike nastave povijesti. Ana Vidović Zorić, Damir Horga i Ines Carović u radu *Odnos govorne i izgovorne brzine u spontanome govoru* razmatraju odnos govorne i izgovorne brzine u spontanome govoru starijih i mlađih izvornih govornika hrvatskoga jezika, s posebnim osvrtom na ulogu praznih stanki. Pokazuje se da su te dvije dimenzije brzine međusobno povezane, s tim da izgovorna brzina ne ovisi o trajanju praznih stanki. Ističu se velike individualne razlike među ispitanicima. Ovaj dio zbornika zaokružuje rad Daše Farkaš, Vanje Štefanec i Marka Tadića *HR-CLARIN istraživačka infrastruktura i*

Centar znanja za hrvatski jezik Croatina koji predstavlja HR-CLARIN kao dio europske istraživačke infrastrukture CLARIN ERIC te opisuje tehničku infrastrukturu i infrastrukturu znanja, kao i Croatinu – CLARIN-ov centar znanja za hrvatski jezik. Autori opisuju ciljeve, organizaciju i mogućnosti infrastrukture te njezinu važnost za humanistička i jezikoslovna istraživanja. Poseban naglasak stavlja se na dostupnost digitalnih jezičnih resursa istraživačima i široj akademskoj zajednici.

Treći dio zbornika donosi dva rada temeljena na leksikološkome pristupu proučavanju jezika. Melita Aleksa Varga u radu *Međunarodna klasifikacija hrvatskih poslovica* opisuje projekt izrade mrežnoga portala s rječničkom bazom podataka hrvatskih poslovica te prikazuje načine njihova svrstavanja u Međunarodni tipološki sustav poslovica Mattija Kuusija. Autorica se bavi pitanjem međunarodne klasifikacije hrvatskih poslovica i njihovim mjestom u okviru međunarodnih paremioloških sustava. Analiza pokazuje mogućnosti povezivanja hrvatske paremiološke građe s međunarodnim klasifikacijskim modelima. Posebna se pozornost posvećuje očuvanju kulturne i jezične specifičnosti hrvatskih poslovica u procesu klasifikacije. Martina Budimir u radu *Germanizmi u Požeštini* istražuje utjecaj njemačkoga jezika na svakodnevni govor u Požeštini, regiji izloženoj dugotrajnom stranom utjecaju, istražuje njihovu prisutnost, njihov status u suvremenoj jezičnoj upotrebi te utvrđuje promjene u obliku i značenju germanizama. Posebna se pozornost posvećuje sociolingvističkim aspektima uporabe germanizama i njihovu odnosu prema regionalnome identitetu. Rezultati istraživanja potvrđuju snažan utjecaj njemačkoga jezika na leksički sustav ovoga područja ističući zabrinjavajuće smanjenje njihove prepoznatljivosti i upotrebe među mlađim generacijama.

U četvrtome dijelu zbornika tematiziran je jezik struke. Jana Kegalj u radu *Imperativnost u jeziku pomorskih komunikacija* korpusnopragmatičkom analizom istražuje načine izražavanja imperativnosti u govornome korpusu pomorskih komunikacija na engleskome i hrvatskome jeziku. Rezultati istraživanja pokazuju specifične jezične obrasce i strategije kojima se ostvaruje jasnoća i učinkovitost komunikacije u pomorskome prometu. Ivana Špiranec u radu *Obilježja tehničkoga engleskog jezika* analizira leksička i gramatička obilježja tehničkoga teksta iz područja građevinarstva na korpusu od 20 stručnih i znanstvenih tekstova na engleskome jeziku. Poseban se naglasak stavlja na terminologiju i standardizaciju jezika struke, a rezultati istraživanja pokazuju važnost preciznosti i jasnoće u tehničkoj komunikaciji. Rad daje vrijedan doprinos metodičkim implikacijama za poučavanje tehničkoga engleskog jezika.

Peti i posljednji dio zbornika posvećen je translatologiji i donosi dva rada. Andrea Rogošić u radu *Hrana i italoamerički identitet u hrvatskim podslovima: slučaj 'Obitelji Soprano'* iscrpnom kvantitativnom i kvalitativnom analizom istražuje prijevodne strategije primijenjene u hrvatskim podslovima svih 86 epizoda serije *Obitelj Soprano*, s posebnim fokusom na elemente talijanske i italoameričke gastronomije. Rad pokazuje kako prehrambeni elementi imaju važnu kulturnu i identitetsku funkciju u audiovizualnome prijevodu. Posebna se pozornost posvećuje strategijama prevođenja kulturno specifičnih pojmova i očuvanju značenjskih nijansi izvornika. Analiza ukazuje na složenost prijenosa kulturnih identiteta u procesu podslovljavanja. Maria Constantinou Papanicolaou u radu *Emotive expressions as units of creative potential: insights from a general translation course for French and European studies undergraduates* uspoređuje prijevode emotivnih izraza rađene ručno s onima nastalima pomoću alata za neuronsko strojno prevođenje uz naknadno redigiranje, uključivši u istraživanje 17 studenata. Rezultati istraživanja pokazuju važnost kreativne interpretacije u prevođenju emotivnih sadržaja. Rad predstavlja vrijedan doprinos istraživanjima prevođenja, emocija i suvremenih tehnologija u nastavi jezika.

Urednički koncept zbornika uspješno objedinjuje različite istraživačke interese i pristupe, a istodobno zadržava tematsku koherentnost povezanu s pitanjem položaja jezika u suvremenome globaliziranom društvu. Zbornik *Jezik u doba globalizacije* potvrđuje važnost suvremenih primijenjenolingvističkih istraživanja u razumijevanju dinamičnih promjena koje obilježavaju današnje društvo i komunikaciju. Tematska raznolikost priloga, interdisciplinarni pristupi te povezanost teorijskih promišljanja i empirijskih istraživanja svjedoče o aktualnosti i znanstvenoj relevantnosti obrađenih tema. Posebna vrijednost zbornika očituje se u njegovoj usmjerenosti na suvremene izazove povezane s digitalizacijom, razvojem umjetne inteligencije, promjenama u obrazovanju i novim komunikacijskim praksama, pri čemu autori uspješno povezuju lingvističku teoriju s konkretnim društvenim i obrazovnim kontekstom.

Zbornik stoga ne predstavlja samo pregled aktualnih istraživanja u području primijenjene lingvistike nego i poticaj za daljnje promišljanje uloge jezika u globaliziranome i tehnološki oblikovanome svijetu. Njegova znanstvena vrijednost ogleda se i u otvaranju novih istraživačkih perspektiva te poticanju interdisciplinarnoga dijaloga između jezikoslovlja, obrazovanja, medija i suvremenih tehnologija. Kao takav, zbornik će biti od osobita interesa istraživačima i praktičarima u području primijenjene lingvistike, glotodidaktike, sociolingvistike i translatologije, ali i svima koji se bave

jezičnom politikom i planiranjem u suvremenome društvenom i tehnološkom kontekstu. Upravo zbog toga publikacija će zasigurno pronaći svoje mjesto među relevantnim novijim doprinosima hrvatskoj i međunarodnoj primijenjenoj lingvistici.

Sara Bačmaga
scavar@efos.hr
Ekonomski fakultet u Osijeku